

شورای عالی حوزه های علمیه

کلیات و برنامه سطح سه رشته کلام اسلامی با گرایش مسائل جدید کلامی [1]

شماره مصوبه: ۱۴۰۴

شماره جلسه: ۲۱۴

تاریخ تصویب: ۱۳۸۹/۰۸/۱۳

تاریخ ابلاغ: ۱۳۹۹/۰۵/۰۲

مرجع تصویب: شورای گسترش حوزه های علمیه

سطح سه ماده ۲. **تعریف** عنوان رشته، کلام اسلامی با گرایش مسائل جدید کلامی در مقطع سطح سه است. **ماده ۱. عنوان** کلام اسلامی با گرایش مسائل جدید کلامی، دومین مقطع از کلام اسلامی است، که در آن طلاب علاوه بر شناخت استدلالی مبانی و اشتراکات و افتراقات مبانی و مسائل جدید علیهم السلام مسائل اعتقادی تشیع در پرتو عقل، قرآن کریم و روایات پیشوایان معصوم کلامی را مطابق آموزه های اسلامی، به صورت استدلالی می آموزند و توانایی دفاع از اعتقادات اصیل اسلامی و پاسخ گویی به نیازهای مربوط به توان تحقیق در حد تحلیل و بررسی تطبیقی و تدریس آن را پیدا می کنند و در پایان، موفق به دریافت دانش نامه سطح سه **ماده ۳. اهداف** کلام اسلامی در این گرایش می شوند.

- شناخت استدلالی مبانی و مسائل اعتقادی بر اساس قرآن و نقل و حیانی و دفاع از آن؛
- شناخت مسائل جدید کلامی و تحقیق و تحلیل آنها بر اساس مبانی اصیل اسلامی؛
- افزایش توان تحقیق در حد تحلیل و بررسی تطبیقی و زمینه سازی جهت گسترش پژوهش و تألیف در زمینه مسائل جدید کلامی؛
- شناخت و نقد دیدگاه های نادرست در حوزه مسائل جدید کلامی و تقویت توان پاسخگویی به پرسش ها و شبهات روز؛
- تربیت نیروهای متعهد و توانمند در حوزه مسائل جدید کلامی در عرصه های پژوهش، آموزش و تبلیغ؛
- زمینه سازی برای تربیت استاد دروس مرتبط با مسائل جدید کلامی؛

7. تربیت طلاب مستعد جهت ورود به سطح علمی بالاتر؛

8. شناخت منابع و مآخذ مرتبط با مباحث کلام اسلامی و مسائل جدید کلامی و ایجاد توانمندی فهم آن.

مادّه 4. سیاست‌ها

1. اهتمام به تعالی اخلاقی و معنوی طلاب؛

2. اهتمام به تقویت استقلال فکری و علمی؛

3. اهتمام به تقویت تعبد دینی و دفاع از عقاید شیعه امامیه؛

4. تأکید بر بهره‌گیری از روش‌های کارآمد آموزشی با اهتمام به سنت‌های حوزوی؛

5. تأکید بر روزآمدی و پویایی برنامه‌های آموزشی و پژوهشی و توجه به نیازهای روز؛

6. تأکید بر آموزش پژوهش‌گرا؛

7. تأکید بر استفاده از متون آموزشی واجد شرایط لازم؛

8. تکیه بر آموزش موضوعات و مسائل اصلی رشته؛

9. تأکید بر شناسایی و تشویق استعدادهای برتر در زمینه تحقیق و تدریس؛

10. اهتمام به تقویت مبانی نظام مقدس اسلامی و ترویج ارزش‌های آن؛

11. اهتمام به دروس فقه و اصول و نظارت بر اجرای آن.

مادّه 5. ضرورت

1. نقش مؤثر شناخت مباحث و مسائل جدید کلامی در تبیین باورهای اصیل اسلامی و دفاع از آنها؛

2. مأموریت حوزه‌های علمیه در تربیت اندیشمندان متکلم در عرصه مسائل جدید کلامی جهت تبیین، ترویج و دفاع از عقاید

شیعه امامیه و پاسخ به شبهات؛

3. نیاز جامعه و نظام اسلامی به تبیین، ترویج و اثبات برتری عقاید حقه شیعه و دفاع از آن در مقابله با تهاجمات فکری.

و حضوری است. طول دوره بدون احتساب پایان نامه^[2] نظام آموزشی این رشته نیم سالی، درسی مادّه 6. نظام آموزشی

مادّه 7. شرایط پذیرش حداقل شش و حداکثر هشت نیم سال است.

1. احراز صلاحیت‌های عمومی و اخلاقی بر اساس آیین نامه‌های مصوب؛
2. درآ بودن مدرک علمی سطح دو؛
3. قبولی در آزمون ورودی و مصاحبه علمی.

هدف ساعت عنوان درس ردیف مادّه 8. جدول دروس پیش نیاز

1	96 کلام اسلامی	1 تا 3	آشنایی بیشتر با مباحث خداشناسی (ذات، صفات فعلیه و ذاتیه، مراتب فعل الهی)، نبوت (ضرورت، ویژگی‌ها، وظایف و اختیارات، نبوت و خاتمیت پیامبر اکرم (ص) و معاد (حقیقت مرگ، عالم برزخ، قیامت و ویژگی‌های آن)
2	32 معرفت شناسی		آشنایی با راه‌ها و ابزار شناخت و ارزیابی آنها و دیدگاه اندیشمندان در این زمینه
3	32 فرق و مذاهب کلامی		آشنایی با آموزه‌ها، روش‌ها و کتب اصلی فقه‌های مهم کلامی تشیع و تسنن
4	32 کلیات و تاریخ علم کلام		آشنایی با علم کلام (فرق آن با فلسفه و علوم دیگر)، موضوع، غایت و مبانی آن، تبیین حجیت روش‌های عقلی و نقلی و شرایط آنها و آشنایی با سیر تکوین و تطوّر علم کلام، مشرب‌های کلامی، متکلمین بزرگ، منابع و مأخذ مهم کلامی
5	32 مسائل جدید کلامی		آشنایی با مسائل مهم، جدید، و رائج کلامی، مانند: منشأ و قلمرو دین، سکولاریسم، تکثر گرایی، دین و اخلاق و علم دین
6	32 تاریخ معاصر		بررسی تحلیلی تاریخ فرهنگی، اجتماعی و سیاسی صد سال اخیر ایران

7	تحقیق	32+16 روش	آشنایی با روش‌های عمومی پژوهش و کیفیت بهره برداری
	عمومی	نظری- عملی	از منابع
8	انگلیسی	32+16 زبان	ایجاد توان درک مطلب و ترجمه متون ساده انگلیسی
	(عمومی)	نظری- عملی	
		352	جمع ساعت

2 گرایش کلام و طّلابی که دروس پیشنهاد را در مراکز معتبر تبصره:

مادّه 9. عناوین و مشخصات گذرانده باشند، در صورت مطابقت هشتاد درصدی سرفصل‌ها از گذراندن این دروس معاف هستند.

ردیف کُلی دروس	عنوان درس	ساعت
1	دروس عمومی سطح 3	624
2	دروس مشترک	576
3	دروس تخصصی	656
جمع ساعت		1856

هدف‌ساعت‌عنوان‌رد الف) دروس عمومی مادّه 10. عناوین و مشخصات تفصیلی دروس

درس‌رف

شناخت	استدلالی	16	فقه	1
مسائل مهم فقه طبق		0		
برنامه مرکز مدیریت در				
سطح سه (از القول فی				
ماهية العیت تا آخر				
(مکاسب)				
شناخت استدلالی مباحث	اصول	32		2
مهم اصولی طبق برنامه		0		
مرکز مدیریت در سطح				

3)جلد اوّل كفاية الاصول

از ابتدای المقصد الثانی

فی النواهی تا پایان جلد

(دوم)

ایجاد توان بهره گیری از+32 عربی 3

متون عربی جدید در16ن معاصر

حوزه مباحث کلامی‌ظری

- عم

لی

تقویت توان تحقیق و+32 روش 4

پژوهش درمسایل کلامی16ن تحقیق

و به صورت مقارن بطری‌تخصّص

آموزش روش‌های- عم

تحقیق و کیفیت بهره لی

برداری از ابزار و منابع

ایجادتوان مهارت تدریس+32 روش 5

با آموزش روشها و فنون16ن تدریس

کلاس داری و ارزشیابی‌ظری

- عم

لی

جمع 62

4 ساعت

1	کلام اسلامی 1	32	شناخت مباحث مهم خدا شناسی(براهین اثبات) به صورت متن محور
2	کلام اسلامی 2	32	شناخت مباحث مهم خدا شناسی(اسماء و صفات) به صورت متن محور
3	کلام اسلامی 3	32	شناخت مباحث مهم خدا شناسی(افعال الهی) به صورت متن محور
4	کلام اسلامی 4	32	شناخت مباحث مهم نبوت به صورت متن محور
5	کلام اسلامی 5	32	شناخت مباحث مهم امامت به صورت متن محور
6	کلام اسلامی 6	32	شناخت مباحث مهم امامت به صورت متن محور
7	کلام اسلامی 7	32	شناخت مباحث مهم معاد به صورت متن محور
8	32 مبانی و قواعد علم کلام		تبيين مبانی و قواعد علم کلام مانند: حجیت عقل، قرآن و سنت، حسن و قبح عقلی، قاعده لطف، حجیت خبر واحد در مسائل اعتقادی
9	28 حکمت اسلامی 1 و 2		شناخت مباحث مهم فلسفی دارای کاربرد در علم کلام، مانند احکام وجود، علت و معلول، قوه و فعل و الهیات بالمعنی الاخص
10	انسان شناسی	32	شناخت مباحث مهم مربوط به نفس انسان، ابعاد، قوا و کارکردهای آن مانند حدوث و قدم نفس، رابطه روح و جسم، مراحل خلقت، تجرد روح، سعادت و شقاوت انسان
11	32 معرفت شناسی دینی		آشنایی با تعریف، نوع، شرایط و محدودیت‌های معرفت دینی، ضمن تبیین امکان، معیار صدق، و تحول آن
12	عرفان اسلامی	32	آشنایی با مبانی، روش و مسایل اساسی عرفان اسلامی و مراحل سیر و سلوک آن با رویکرد به مکتب اهل بیت علیهم السلام
13	ولایت فقیه	32	تبيين مبانی کلامی نظام سیاسی شیعه در عصر غیبت و شناخت استدلالی مشروعیت، شرایط، وظایف و اختیارات حاکم اسلامی از دیدگاه شیعه، با رویکرد کلامی
14	کلام کاربردی	32	بررسی و تبیین چگونگی شکل گیری و آثار عملی باورهای کلامی و آسیب شناسی راهکارهای درمانی در حوزه باورهای کلامی
15	عملی مهارت‌های مناظره و ارتباط		ایجاد توان مناظره و ارتباط مؤثر با شناخت روش‌های استدلال 16+16 عملی مهارت‌های مناظره و ارتباط

هدف ساعت عنوان درس ردیف (ج) دروس تخصصی

1	16مسائل جدید کلامی و حوزه‌های مرتبط	تیین چیستی «مسائل جدید کلامی» و نسبت آن، از حیث موضوع، مبانی، مسائل، روش و غایت با کلام سنتی، فلسفه دین و حوزه‌های دانشی دیگر مانند فلسفه زبان و فلسفه ذهن
2	32ادله اثبات وجود خدا در غرب	بررسی و نقد برهان‌های اثبات وجود خداوند در الهیات جدید و بررسی دیدگاه‌های جدید در بی نیازی ایمان به خداوند از برهان و عدم امکان ارائه برهان بر وجود خدا
3	32 حقیقت، خاستگاه و کارکرد دین	تحلیل و بررسی دیدگاه‌های مطرح در خصوص حقیقت دین و تبیین و ارزیابی دیدگاه‌های خدا باورانه و طبیعت گرایانه در خصوص منشاء دین و کارکردهای آن در زندگی بشر و نقد سکولاریسم
4	32ایمان گرایی و عقل گرایی	تبیین حقیقت ایمان و عقل و بررسی دیدگاه‌ها درباره نقش و کارکرد عقل در ایمان دینی، آموزه‌های اعتقادی و احکام دینی
5	32هرمنوتیک و منطق فهم متون دینی	شناخت و بررسی مکاتب هرمنوتیکی غربی و مقایسه آنها با مکاتب تفسیری و قواعد اصولی و ادبی مربوط به فهم متون وحیانی در اندیشه اسلامی و نقد دیدگاه‌های کثرت گرا و نسبی گرا در فهم آیات و روایات
6	32وحی و تجربه دینی	تبیین و تحلیل دیدگاه‌ها در مورد حقیقت و جایگاه وحی و تجربه دینی، همراه با تبیین ملاک و مقدار حجیت تجربه دینی در حوزه معارف دینی و نقد دیدگاه تجربه دینی انگاشتن وحی

ردیف	عنوان درس	ساعت	هدف
7	معجزه	16	تبيين دیدگاه‌های جدید درباره چیستی، امکان، اثبات، کارکرد و دلالت معجزه و بررسی و نقد آنها بر اساس مبانی عقلی و نقلی در الهیات اسلامی
8	کثرت گرایى دینی	32نقد	تبيين و ارزیابی انتقادی دیدگاه‌های مطرح در کثرت گرایى دینی و مبانی و لوازم آنها
9	عدل الهی و مسأله شر	16	تبيين عدل و حکمت الهی و مسأله شر و نظام احسن آفرینش و بررسی دیدگاه‌های فلاسفه و متکلمان قدیم و جدید در این باره و پاسخ به شبهات مرتبط
10	علم و دین	32	بررسی و تحلیل رابطه علم و دین همراه با تبیین دیدگاه درست و نقد دیدگاه‌های معارض
11	32دین، اخلاق و معنویت		تبيين و ارزیابی دیدگاه‌ها درباره نسبت دین با اخلاق و معنویت
12	32رابطه دین و حقوق		بررسی و تحلیل شبهات جدید در زمینه رابطه دین و حقوق مانند: ناسازگاری دین با حقوق بشر، حقوق زن و آزادی
13	32 فرجام شناسی		بررسی دیدگاهها و شبهات جدید درباره حقیقت انسان، زندگی اخروی، خلود در عذاب و تناسخ
14	32+64 زبان تخصصی 1 و 2		ایجاد توان فهم متون مرتبط با مسائل جدید کلامی به زبان انگلیسی نظری، عملی
15	پایان نامه	96 + 96	ارائه یک پژوهش جامع، همراه با تتبع کافی و نقد و بررسی در مسائل جدید کلامی عملی
جمع ساعت		656	

-
- 1. این مصوبه جایگزین مصوبه 917 شورای عالی حوزه‌های علمیه می‌گردد؛ در موارد متعارض مصوبه 917 ملغی می‌باشد.
 - 2. در این نظام هر درس به صورت مستقل ارزیابی می‌شود و قبولی یا رد، در یک درس تأثیری در قبولی یا رد دروس دیگر ندارد.